

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. augusztus 15.

Csütörtök.

XX. évfolyam 64. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyesszám ára 10 fillér.

A lap szerkesztését és közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. János Mózes könyvnyomdájába küldendő.

Hirdetmények díja:
4 hasáb a petisorsért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Az önzetlenség.

Wekerle Sándor azt írta Szilágyi Dezsőről, hogy soha senkit sem szeretett, csak a közügyeket és az elhunyt államférfiúnak legragyogóbb erénye volt, hogy törekedett a közéleti szereplés tisztaságára. Ebben a tekintetben kérelhetetlen volt, sőt bizonyos tekintetben túlzó volt. Mint tudjuk, az inkompatibilitási törvény szigorú intézkedéseinek is ő, Szilágyi Dezső volt az értelmi szerzője és kérelhetetlen követelője.

Az igazi liberális ember nem is gondolkodhatik, nem is érezhet másként. Szilágyi Dezső testétől, lelkestől Deák Ferencs önzetlen liberáliszmusát vallotta, hirdette és megkövetelte másoktól. Önzetlenség nélkül a liberáliszmus bünnös eszköz csupán azoknak kezében, a kiknek a pénz és vagyonszerzés a céljuk.

Mert mi a liberáliszmus? Semmi egyéb, mint a szabad intézmények alkotó szelleme. A szabad gondolkodás és szabad cselekvés mozgatója. Elfogulatlan felfogása az általános igazságoknak és azoknak gyakorlati alkalmazása mindenkivel szemben egyformán és kivétel nélkül.

A patriarkális és dogmatikus felfogás a kérelhetetlen és megmásíthatatlan exkluzivitásra törekszik. A hagyomány és tekintély mindkinek előre kijelöli a helyét a családban, az államban és a társadalomban. A törvények szintén szigorúak, méltányosság nélküliek és meg nem változtathatók vagy igen nehezen lehet azokat megváltoztatni. Egy felsőbb, kérelhetetlen rend nyomása alatt állanak az emberek. Az egyéniség teljesen megszűnik. Az egyén csak az egésznek része. A szervezetben egy csavar, egy eszköz csupán.

Felesleges megjegyeznünk, hogy az ilyen állami és társadalmi berendezkedés mellett a külső rend szigorúan megóvatik. Mert ha az egyén elhagyja helyét, melyet számára kijelöltek, úgy ama bizonyos titkos, erős kéz sulyát azonnal meg is fogja érezni. Az abszolút hatalomnak van mindig a legjobb rendőrsége és a legtöbb szuronya. Az abszolútisztikus állami berendezkedés mintegy áttörhetetlen gyűrűként szorítja össze a polgárokat.

Az abszolutizmus „de nobis sine nobis” intézkedik. Az alkotmányos életben mindenki hozzászól ez elhatározáshoz. Mindenki ellenőrzi a közügyek vitelét. Itt tehát a korrupció alulról tör felfelé. Mig az abszolutizmus mellett a korrupciót könnyebb kigyomlálni, mert csak a legfőbb intézők körében lehetséges a korrupció, addig az alkotmányos életben a korrupció minél szélesebb rétegekben

terjed el és így az, romboló ragályként megtámadja az egész állami és társadalmi szervezetet, annak legkisebb véredényeit.

Ezért a legveszedelmesebb, a legáldástalanabb lehet egy nemzetre nézve az alkotmányos szabadság, ha az illető nemzet nem érett, nem elég becsületes arra, hogy szabad intézményekkel éljen.

Nálunk pedig az alkotmányos szabadságnak még egy sokkal nagyobb jelentősége is van. Nálunk az alkotmányos szabadság palladiuma Magyarország függetlenségének, állami önállóságának azon dualisztikus és történelmi viszonyban, a melylyel Ausztriával vagyunk évszázadok óta. Erőszakkal, fenyegetéssel, sőt eselvéssel sem tudták tőlünk elrabolni állami függetlenségünket, nemzeti önállóságunkat.

A mult csak példa legyen arra, hogy az alkotmányos élet egyik létfeltétele az önzetlenség, a közélet tisztasága. A mi alkotmányos életünk legutóbbi évtizedeiben ettől az elvtől a gyakorlatban számos eltérés történt. De a magyar nemzet ismét a jobbik eszéhez tért vissza. Erős, egészséges a mi társadalmunk arra, hogy kebelében hősök támadjanak, a kik a korrupció sárkányának fejét mindannyiszor levágják és a közéletet, melyet immár Augiasz istállójává tettek, újból megtisztítják.

A Széll-kormány vállalkozott erre a hazafias, igazi nemzetmentő feladatra és ebben a törekvésében a leghatalmasabb támogatója volt Szilágyi Dezső, kit a végzet akkor ragadott el tőlünk, a mikor már a választások és a képviselői állások tisztaságának biztosításáról szóló törvény szentesítve lett.

Annál a frissen hantolt sírnál, melybe a nagy törvénytudóst és államférfiut örökre eltemettük, tegyünk fogadást, hogy az ő szabadelvű szelleme, ideális törvényhozói törekvése, valamint legdrágább hazafiúi erénye, az önzetlenség és a közélet tisztaságának szeretete, az ő áldott emlékével egyetemben, mindenkor élni fog közöttünk.

R.

A közigazgatás egyszerűsítése. A közigazgatás egyszerűsítése, melynek szentesített törvényét most közli a hivatalos lap, adminisztratív uton is folyamatban van már. A belügyminiszter rendeletileg utasította az összes hatóságokat, hogy az általuk használt nyomtatványokat három-három példányban sürgősen terjeszszék fel hozzá. A miniszter átvizsgálja a hatóságok által használt nyomtatványokat és az egységes minták használatát fogja kötelezővé tenni országshoz.

Az árvaszékek reformálása. A belügyi kormány a megyei közpénz és árvapénz-kezelés megszüntetése után az árvaszékek reformálását tűzte célul. Ez ügyben Széll Kálmán belügyminiszter

most leirt egy pár nagyobb vidéki városhoz, hogy az árvaszéki ügykezelésre és pénzkezelésre vonatkozó nyomtatványmintákat, valamint a különböző kimutatásokat terjeszszék föl a minisztériumba.

A katonai károk bejelentése. Fejérváry Géza br. honvédelmi miniszter nevében a katonai parancsnokságokhoz rendelet érkezett, melyben elrendeli, hogy a katonai gyakorlatok közben okozott károkat az államkincstár ezentúl csak abban az esetben téríti meg, ha a károsult magánosok vagy hatóságok a kárt a csapatok elvonulása után 24 órán belül jelentik be, mert ellenkező esetben a kincstár nem vállal szavatosságot az okozott kár megtérítéseért.

A kereskedelmi törvény módosítása és a kamarák. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter — mint már jeleztük — felhívta az ipar- és kereskedelmi kamarákat, hogy a kereskedelmi törvények tervezett revízióját illetőleg terjeszszék fel véleményes jelentésüket. A kamarák legnagyobb részben már megfeleltek a felhívásnak és jelentéseikben részletesen fejtegetik a gyakorlati életben tapasztalt sérelmeket, melyeket egyöntetű kereskedelmi kódex keretében óhajtanak orvosolni. Több kamara azt a kívánságát fejezte ki, hogy a kereskedelmi törvény esakis a magyar általános törvénykönyv megalkotása után vétessék revízió alá.

TANÜGY.

Polgári Leányiskola.

1901. április hó 29-én tartott gyűlésünk óta, a következő bevételek és kiadások történtek:

Bevételek:

1. Áthozatot	473 K. 97 f.
2. Tandij az I. oszt. után	322 K. — f.
3. „ „ „ II. „ „	625 K. — f.
4. „ „ „ IV. „ „	458 K. — f.
5. Adomány a Nőgy. -től Értesítőre	484 K. 63 f.
Összesen:	2563 K. 60 f.

Kiadások:

1. Személyi kiadások	1121 K. 28 f.
2. Időnként Takarékpénztárba tétetett	450 K. — f.
3. Értesítőre kiadás	491 K. — f.
4. Irodai szükségletekre	8 K. — f.
5. Postai díjakra	11 K. 69 f.
6. Könyvkötésre	23 K. 96 f.
7. Okmánybélyegekre	4 K. 70 f.
8. Írásbeli munkálatokért	16 K. —
9. Nyugdíj illeték a tanulók és tanítónők után	53 K. 40 f.
10. Felszerelésekre	69 K. 12 f.
11. Vegyes szükségletekre	35 K. 12 f.
Összesen:	2284 K. 27 f.

Pénztári maradvány

A kezelésem a'tt levő gondnoki pénztáregész tanévi állapota a következő:

Zársumadás az 1900—901-ik tanévről.

Bevételek:

1. Pénztári maradvány az 1899-900-ik tanévről	88 K. 77 f.
2. Tandij hátralékból befolyt „ „ „	9 K. —
3. Segélyek és adományokból befolyt	3105 K. 63 f.
4. Tandijakból befolyt	4844 K. 65 f.
Összesen:	8049 K. 05 f.

Kiadások:

1., Személyi kiadások	5127 K. 85 f.
2., Felszerelésekre	1439 K. 93 f.
3., Időnkénti betét a segélyekből a Takarékpénztárba	650 K. 00 f.
4., Értéstitűre	491 K. 00 f.
5., Írásbeli munkálatokért	37 K. 00 f.
6., Nyugdíj illeték a tanulók és tanító-nők után	83 K. 52 f.
7., Posta, távirat és vasúti díjak	34 K. 58 f.
8., Okmány bélyegekre	16 K. 46 f.
9., Vegyes szükségletekre	89 K. 39 f.

Összesen: 7969 K. 72 f.

Pénztári maradvány: 79 K. 33 f.

Tandij hátralék az 1900-901-ik tanévről 163 K. —

A múlt tanévről törölve 78 korona tandij hátralék, 49 tanuló e tanévben 1800 korona tandij elengedésben részesített, 55 tanuló pedig 562 korona és 25 fillér értékű tankönyvvél segélyezett.

A négyzet választmányának 1901. évi július hó 8-án tartott gyűlésének határozatából, a pénztár átvizsgálására Török Bálintné négyzeti ellenőr Dr. Vargha Béla négyzeti titkár, Szabó Jenő felügyelőbizottsági tag és Nagy I. László négyzeti számvizsgáló és felügye. biz. tag, küldték ki, kik tisztúrnak eleget tévén, jelentéseik alapján számadásaimra vonatkozólag a felmentmény megadását kérem.

Miután az iskola ingóságainak száma és értéke vonatkozólag sajtóhibák történtek az értesítőben, jegyzőkönyvre adom a valódi tényállást. E szerint:

	mű	kötet	darab	érték
Tanári könyvtár	277	375	309	1710 K. 20 f.
Ifjúsági „ „	242	298	256	548 K. 10 f.
Segély „ „	16	21	364	679 K. 54 f.
Összesen	535	644	926	2937 K. 94 f.

	drb.	érték
Felszerelések	171	1537 K. 30 f.
Könyvtár	926	2937 K. 94 f.
Összesen	1097	4475 K. 24 f.

Kevesebb van tehát a valóságban 3 drb.-bal és 30 korona és 46 fillér értékkel.

Ezek szerint az iskola mai vagyona

Alapítványok:	13111
Ingóságok	4475 K. 24 f.

Összesen: 17586 K. 24 f.

Kérem ezeket is tudomásul venni.

Végül őszinte köszönetemet nyilvánítvam úgy az iskola fentartó négyzetnek, mint a felügyelőbizottságnak az immár 2 éves igazgatóságom alatt tapasztalt nagybecsű támogatásukért és jóindulatukért, jelentésem tudomásul vételét kérve, vagyok kiváló tisztelettel,

Kézdivásárhelyen, 1901. július hó 27-én.

Balázs Márton,

polgári leányiskolai igazgató.

Értesítés. A kézdívásárhelyi állami polgári fiúiskolában az 1901—902 tanévre a beiratások f. évi szeptember hó 2. 3 és 4-ik napjain eszközöltetnek d. o. 8—12 és d. u. 2—4 óráig. A javító vizsgára utasítottak megvizsgálása f. augusztus hó 31-én d. o. 8—12 óráig fog megtartatni. Akik magánvizsgálatra engedélyt nyertek, jelentkezzenek szeptember 5-én d. o. 8 órakor. A tandij megújítása és rendszabály előterjesztése szeptember 6-án d. o. 9 órakor,

Azok a tanulók, kik ezen iskolába először kívánnak felvételt, a beiratáskor hozzanak hiteles születési s illetve újranyomtatási, valamint eddigi tanulmányokról szóló bizonyítványt. Az elemi iskola V. és VI. osztályát végzették csak úgy vétetnek fel a polg. iskola II., illetve III. osztályába, ha a polg. iskola első, illetve második osztály tantervi előírásait sikerrel állják ki a felvételi vizsgát.

Tandijmentességre csak az olyan szegénysorsú tanulónak lehet kitétele, ki jómagaviseletű s ki az előző tanévről általánosan jó bizonyítványt mutat fel, melyben egyenlő több elégséges osztályzat nem foglaltatik, a szőpirás, ének és testgyakorlat kivételével. A szülő, vagy helyettese által írt kérvényhez csatolandó hiteles szegénységi, valamint az előző évről szóló iskolai bizonyítvány. A kérvény a kir. tanfelügyelőhöz ezimezve, alattírt igazgatóhoz adandó be.

A tanulók elszállásolása az igazgatóságához bejelentendő és jóváhagyása kikérendő.

Kézdivásárhely, 1901. augusztus 13-án.

Baló László,

igazgató.

Szabászáti iskola Kézdivásárhelyen.

A háromszék vármegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő-intézettel kapcsolatos „szabászáti iskola” a legújabb miniszteri utasítás értelmében f. évi

szeptember hó 1-én fog az intézet helyiségében megnyitni.

Nagyműveltségű Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter ur magas kegyéből azon szerencsés helyzetben vagyunk, hogy nemcsak a f. évi május hó 1-től 10-éig Budapesten rendezett női ipari kiállítást tanulmányozhattuk, s nőiipariskolánk korszerű fejlesztését ezirányban eszközölhetjük, hanem a szabászáti osztály vezetője a budapesti nőiipariskolában egy rendszeres tanfolyamon nemcsak a szabászat módszerét sajátította el alaposan, hanem tanulmányozhatta azon kiváló művelést, nagyfokú haladást, melyet e téren fővárosunk naponta fölmutat.

A tanfolyam 3 részből áll, u. m. fehérnemű, himző és szabászáti osztályból.

A kik maguknak alapos és minden irányban kiterjedő ismereteket akarnak szerezni, azok e 3 tanfolyamot végezzék el, mert ezáltal nemcsak kitűnő házinők lesznek, hanem szükség esetén jövőjüket is biztosíthatják.

A tanfolyamokra csak 12 éves koron felüli növendékek vétetnek fel, megfelelő előképzettség mellett.

A fehérnemű osztály egész tandij 40 korona, a himző osztály egész tandija 48 korona, a szabászáti osztály egész tandija 72 korona.

A tandij fele a beiratáskor előre fizetendő. A kik fentjelzett tandijaikat megfizették, a kitűzött tanfolyam után szakmájuk begyakorlásáig ingyen járhatnak be a tanműhelybe. A kitűnő munkások fizetést is nyernek s így tandijuk visszatérül.

A városi és vidéki bejáró növendékek maguknak dolgozhatnak, de a szükséges anyagot is saját költségükön szerzik be.

Vidéki intelligensbb szülő kgyermekei az intézet helyiségében 10—12 en szállást és ellátást nyerhetnek havi mérsékelt díjért.

Beiratkozni lehet f. évi szeptember hó 1-től 10-éig Nagy Károly intézeti igazgatónál, ki minden irányban szíves készséggel nyújt felvilágosítást.

Kézdi Vásárhelyt, 1901. aug. hó 8-án,

Báró Szent-ereszty Stephanie,

elnök.

Nagy Károly,

igazgató.

TÁRGZA.

Egy levél az életből.

Írta: Szántó Vítus.

Kedves Olgám!

Bocsáss meg, hogy oly hosszú hallgatás után kereslek föl szomorú sorimmal, de fájdalom, a keserűség, mely szívem szagát, a csalódás, mely boldogságom veszélyezteté, nem tudná még oly erőssé tenni kedélyemet, hogy szabadon tárhassem föl előtted mindazon titkokat, melyeket eddig keblem mélyéből rejtgetni elég lelki erővel rendelkeztam.

Oh, mert a szív egy oly verem, melybe mindent bele lehet temetni, melybe minden el lehet záni úgy, hogy a mi oda egyszer elrejtve lön: soha, soha ki nem szabadulhat!

Az emberi élet egy nyitott könyv, melyből csak addig lehet olvasni, míg lapjai tárva vannak, s ha egyszer azokat elborítjuk, belőlük pillantani földi halandónak hatalom nem adatott.

Elédbe tárom tehát éltöm könyvének egyik lapját, hadd ismerj meg abból, Kedves Olgám, egy férfi s nő jellemet, mert előttem nyitva az élet útja a boldogság felé, melynek tövislené tétele a Te akaratodtól s belátásodtól van függővé téve!

En már mindenről lemondottam.

Emberi gyarlóságok közé tartozik, hogy csak akkor leszünk óvatosak, mikor már a veszélyen keresztül esünk, s csak akkor küzdünk a végzet mostohasága ellen, midőn abból részünk már jól ki-vettük. E közben pedig vigasztal, s buzdít azon tudat, hogy küzdés az élet köszörűköve: ez

erősíti, edzi meg az embert a további harcra, melyet a sorsal, az eleve elrendeléssel fölvenni kényszerítettünk!

Hadd tehát, s okulj abból Te is, Kedves Olgám, miért hanyagoltalak el én annyira, s miért fedkeztem el ama kötelesség teljesítéséről, mely bennünket gyermekkorunktól fogva összekötött.

Tavasz volt! . . . A pacsirt dalolva szártott végig a kék égen, a nap mosolyogva küldé sugárát a földre, a hóvirág, az ibolya álmos kis fejcséjét szeliden ringatta a tavaszi szellő, a madár énekelve raká kicsiny fészékét a rügyező eszterjébe, a munkás méhek kedves dalt zümögve zsongták körül a napsugaras helyeken a fecske is visszatért a messze idegenből, hogy édes esiesérgőséssel életre ébressze a kihalt néma léte is s benépesítse az elhagyott ereszeket melyek alatt kicsiny házuk romnak pusztulásnak indult.

Minden, minden boldog volt! . . .

És e boldogság engem is magával sodort akkor midőn megismertem az, kiért föladoznom boldogságom, jövőm, mindenem! . . . Szívemet adám cserébe szerelméért, hűséget s szívemért. Hittam lelkében, mely önzéssel volt tele; gondtalanul dobtam el magamtól boldogságomat, nyugalمامat, hogy szerencsétlenné legyek egy kinos éltén át! . . .

Oh, dehát vaj' ki tudna belátni az előttünk sötét lapellel borított jövőbe, vajjon nem-e örök boldogságot, vagy vőgnélküli szenvedést juttat nekünk az osztályrészlül?!

* * *

Hozzánk jött, a főváros zajától menekülve, hogy megrongált egészségét helyre állítsa. Jó anyámnak távoli rokona lévén szívesen vettük azon elhatározását, hogy szabadság idejét a mi kis városi körünkben töltsse el, hol sok szórakozást, nem, egészségének javulását remélheti.

Sugár termetű barna férfi. de arcától leolvasni lehetett, hogy a fővárosi levegő határozott rosszra van.

Megbarátkoztunk! Beszélgetni kezdtünk boldogságról, szerelmről, alkottunk légvárakat, jövőnket rózsás színben festve! . . . De jaj, a boldogság csakhamar örökre elveszett, a szerelmem gyűlölséggé vált, a légvárak kártyaépítményként omlottak szét s ama rózsás szín lassan, lassan oly feketévé változott a minő egy önző ember érzéstelen lelke lehet.

Álom, csak tűnő álom volt az egész.

Örök szerelmet esküdött nekem, hogy azt csalárdul szeghesse meg, hűséget ígért, hogy hűtlenné lehessen! S én hittem álnok szavainak. . . . Igaznak vettem minden mondatát, igaznak hazug lelke sugallta szerelmét is . . .

S midőn már azt jó anyámtól titkolni nem tudók többé, Hamvay hivatalosan megkéré kezemet tőle, hogy annál hamarabb vesztsem el azon boldogságot, mely nem sok idő múlva már a teljességhez közeledett volna.

Az eljegyzés megtörtént.

A boldogság elfogultta tette hiszékeny lelkütemet s nem engedé láttatni azon változást, melyen Hamvay az eljegyzést követő nem sok idő múltán keresztül ment.

Letelvé szabadság ideje, helyreállott egészség állapottal, megelégedéssel s a bucsúzás keservének látszatával hagyta el körünket. Egy ideig sűrűn jöttek a levelek tőle, telve a tulzott szerelmemnek minden frázisával, melyekre mindig a legkimerítőbb tartalommal küldtem enyémeket.

De nem sok idő múltán a levelek megrikkultak; mind közönyösebb és közönyösebbé lettek. Nem voltam képes mire vélni a hirtelen változást. Azonban nem sokára megértettem mindent, miért történt ez így.

(Folytatjuk.)

VIDÉK.

Árvizek Fogarasi megyében.

Alsó-Szombatfalva, 1901. aug. 10. *)

Ohajtottam volna valami mulattatóan érdekes dologról írni, valami kedves eseményt elbeszélni, de újságba és újságot akarok közölni, habár nem tudom, mikor kerül ez a levél a Szerkesztő ur kezébe, mert Fogarasi megyében a közlekedés napok óta megszűnt, hírlapot, levelet napok óta nem láttunk, s lehet hogy mikor ez a közlemény K.-Vásárhelyre érkezik, már „őság” lesz, a mit én újság számba akartam írni. De már mindegy.

Szomorú dologról szól az ének. Árvizek borítják e vármegye nagy részét. Augusztus hó 7-én, 8-án és 9-én, szakadatlanul, éj és nap zuhogott az eső. Nem volt szünet csak egy pillanatig sem. Már 9-én estvére felduzzadtak, medreikből kicsaptak ama hegyi sebes patakok, melyek a havasok közvetlen közelében levő ezen vármegyében oly temérdek mennyiségben vannak. Aug. 10-én már az Olt is segítségére sietett a hogyi patakoknak s közös erővel tenge ré változtatták e vármegye nagy részét.

Gyászosan szomorú esztendő ez. Az inség és a nyomor előre nyújtott sovány, száraz kezeit már láthatni. Nem volt elég, hogy a tengersok, hónapokig tartó esőzés miatt a termés gyarlónak mondható, s hogy ennek betakarítása is bémulatos vesződséggel, fáradsággal és kárral járt; nem volt elég, hogy a takarmány nagy része főleg a széna, a réten boglyákban rothadt el, hanem a sors súlytató keze ujlag ránehezedett ezen vármegyére. A három napi esőzés következményeképpen Kucsulátától Szebenmegye határáig az Olt mentén és környékén ezer meg ezer hold föld áll víz alatt.

Annai szegény ember sir e miatt, hogy azok könnyeiből is lehetne tenger. E vármegyében igen sok helyen az a szokás, hogy a fűvet nem kaszálják le, mint szénát, hanem megvárják, hogy a sarju is nőjön hozzá, s ezzel együtt kaszálják, le, ezek mind leiszapolva, a sarjuk viz alá temetve hirdetik a szegénységet. Kukoricza- és zabföldek ezer meg ezer holdjával állanak víz alatt s hirdetik az inség és a nyomor hatalmas közeledtét. Az őszi gabonák több helyen a rossz időjárás miatt behordhatók nem levén, a kereszteteket (kalongyákat) ezer számba se perté el az ár; nevezetesen Kucsulátán és Sárkányban 2—2 ezer kalongya búzát és rozsot vitt el a víz. Hát a miről én nem tudok!

Fogarásban, magában a községben, a házak egy nagy része vízzel megtelt, hogy egyes családoknak gyermekeit is alig lehetett kiszabadítani, a község egy részében olyan nagy a vízár, hogy egyes hivatalnokok esznakon juthattak lakásaikba.

A vármegyén keresztül menő vasút hidjait vagy összerongálta, vagy elseperte az ár; sok helyen több méter hosszúra a sínek a levegőben függnek, mert alula a töltést a vízár elsodorta. A közlekedés megszűnt. Bizony, bizony nyomor a te neved 1901 ik esztendő!

Ma már felsütött a nap, kiderült az ég. Vajjon a rombolás és csapások özöne ez évre bevégződött-e már?.. Ki tudná megmondani!

M. Székely János.

A kovásznai fürdővendégek névsora, július 31-ig.

Johan Joska iparos, Románia 1 sz. Demko Jánosné művezető, Háromkut 1 sz. Véghe Endő főhadnagy, B. Csaba 1 sz. Krámer Lajos állatorvos, Debreczen 3 sz. Mor Gyuláné lelkész neje, Brassó 7 sz. Faragó Domokos birtokos, Petőfalva 2 sz. Szabó Róza magánzó, Brassó 3 sz. Erste József lakatos Brassó 1 sz. Sándor Józsefné birtok. Oláh-Andrásfalva 1 sz. Keller Mihály tanító, Budapest 2 sz. özv. Bartók Ignác, Ujpest 3 sz. Spitzer Bernát kereskedő, N. Váradi 1 sz. Szentesi Jánosné magánzó, Debreczen 1 sz. Tőkés Sándor tanító, Debreczen 1 sz. Nyulási Géza posta táv. számvizsg. Budapest 3 sz. Searlat Bálint kereskedő, Bukarest 3 sz.

*) Mult számunkra későn érkezett a közlekedés megszűnése miatt.

Szerk.

Rosenbaum Lajos zsidópap Brassó 9 sz. Dr. Magacs György ügyvéd. Debreczen 1 sz. Bogár Lajos árvsz elnök, Nyíregyháza 1 sz. Dr. Hajnal Fülöp orvos, Mezőtúr 2 sz. Costică Popescu írnok, Bukarest 2 sz. Oriás József ráktári főnök, Déva 3 sz. Niedermayer Gellert tanítónő, Pankota 2 sz. Sándor János birtok. Cs. Gorbó 1 sz. Bordás Lázárné, Kézdivásárhely 5 sz. Özv. Kókósy Árpádné birtok. Sztgyörgy 1 sz. Füchel Emanuel kereskedő, Brassó 3 sz. Lubulik Rebeka divatárúsnő, Szamosújvár 1 sz. András János gazdatiszt, Mihályfalva 1 sz. Szigethi Istvánné tanárné, Székely-Udvarhely 1 sz. Balló Ilona, Budapest 3 sz. Dr. Konrád Géza ügyvéd, Hatvan 2 sz. Dallos István tanár, Budapest 2 sz. Dr. Szokolai Béla kir. járásbíró, Ujrad 2 sz. Özv. Klein Mórné, Budapest 2 sz. Bardócz Pál tanár, Budapest 1 sz. Hoffman Gyula, Léczfalva 1 sz. Magyar Géza postatiszt, Déva 2 sz. Kock Károly kir. albiró, Budapest 3 sz. Boer Mihály főszolgabíró, Köhalm 4 sz. Grünwald Mihályné, keresk. M. Sziget 1 sz. Henczel Julia és Könighor Zsolt magánzók, Brassó 2 sz. Kiss József aljegyző, Kishgyes 1 sz. Liptay Lajosné min. tanácsos neje, Budapest 1 sz. Pogány Ferencz kórházi ellenőr, Budapest 1 sz. Cseny Alajos birtokos, Német-Bogány 3 sz. Ilyés Gyula hivatalnok, Nyíregyháza 4 sz. Schmitz Katalin tanítónő, 2 sz. Kaiser Nándor, Budapest 3 sz. Németh Róza tanítónő, Budapest 1 sz. Ditrich Antal könyvelő, Reszbabánya 2 sz. Fruman Róza, Prázmár 1 sz. Gorza András erdőőr, Hosszufalu 1 sz. Ince Lajos ev. ref. lelkész, N. Borosnyó 2 sz. Lovay Jenik Béla vasuti és gőzhajózási főfelügyelő, Budapest 1 sz. Fittler Jenőné és Szabó Irma színésznők, Debreczen 2 sz. Konyáthi János szinigazgató, Debreczen 2 sz. Mayer Lujza keresk., Brassó 3 sz. Anon Vach pék, Fogaras 1 sz. Hamar János magánzó, Fogaras 1 sz. Charlotte N., Brassó 1 sz. Csizsár Sándor tanító, Hidalmás 1 sz. Köpe Samuelné és Mihályné birtok. Hosszufalu 2 sz. Töpfner Gyula kereskedő, Brassó 1 sz. Krüszik Ferencz, Kolozsvár 1 sz. Gruchel Mártha, Moszkva 3 sz. Balogh Gyula, Kassa 1 sz. Heckenberg ezredes, Bécs 2 sz. Sinkovics József tanár, Lugos 2 sz. Udvarhelyi Gyula felső keresk. iskol. igazgató 4 sz. Veingart Arthur, K. Kunhalas mérnök, 4 sz. Dr. Csánki Gézané, Körösladány 1 sz. Publik Ernő Debreczen 2 sz. Vékony Sándor tanár, Mezőtúr 2 sz. Hansulovics Kristóf kereskedő, N. Bánya 2 sz. Kresztecs János ellenőr, Temesvár 2 sz. Derokai J. orvos, Debreczen 1 sz. Deutsch Sándorné keresk. Lugos 5 sz. Hámosi Riedl Etelka, N. Bánya 2 sz. Beke Árpádné, Sztgyörgy 1 sz. Sylvester Berta, Sz. Udvarhely 1 sz. Varga György börtönőr, N. Ajta 2 sz. Hámosi Nándorné, F. Bánya 1 sz. Biró Sándorné polg. isk. tanár neje, Kézdivásárhely 4 sz. Biró Bélané, Csófalva 1 sz. Bernáld Anna birtok., Csernátón 3 sz. Bagoly Samuelné kereskedő Bród 1 sz. P. Ihsz Lajos szinigazgató, Szabadka 6 sz. Izsák János kereskedő, Hátszeg 1 sz. B. Monostori Ilona birtok., F. Szálláspatak 1 sz. Pap Istvánné keresk. Brassó 2 sz. Ifj. Fleisig Herman bankhivatalnok, Fogaras 1 sz. Blankenbad Ferencz mozdony vezető, Brassó 3 sz. Rediger Lajos tanár, Zombor 3 sz. Kovács Imre adótiszt, N. Becskerek 1 sz. Vajna Miklós főjegyző, Sztgyörgy 1 sz.

(Folyt. köv.)

NAPI HIREK.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter hatálykai Damokos Miklóst, kinevezte a brassói kir. pénzügyigazgatósághoz a x. fizetési osztály első fokozatába sorozott pénzügyi fogalmazóvá.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Papp György áll. isk. tanítót, lapunk jötehetségű munkatársát kinevezte a háromszékvármegyei kir. tanfelügyelőséghez, a Krassó-szörénymegyébe kir. segédtanfelügyelővé előléptetett Földi Jenő helyébe, tollnokká.

— **Új állami iskola.** A maksi községi iskola f. évi szept. 1-től kezdve államosítottván, az iskola eddigi jeles képzettségű tanítóit: Magyar Györgyöt és Albert Károlyt a miniszter kinevezte ugyanide áll. isk. tanítókká.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Biró Sándort, a kézdívásárhelyi

polgári fiúiskola buzgó helyettes tanítóját, kinevezte ugyanide a XI. fizetési osztály harmadik fokozatába sorozott segédtanárrá.

— **Nyári mulatság.** A kézdívásárhelyi tanulóifjuság szokásos nyári mulatsága folyó hó 10-én minden tekintetben szépen sikerült. Intelligens, nagy közönség, köztük Dr. Török Andor polgármester díszelnök és Ifj. Kovács János védnök családjaival, vett részt a kedélyes mulatságon, melynek kiváló érdekességet kölcsönözött az a körülmény, hogy az ifjuság Kolozsvár első népzenekarát, (a Csikai Györgyöt) szerződtette az estélyre. Az uniókerti esinosan feldíszított táncszínhelyiségben mintegy 60 pár tánczolta a négyeseket s csak reggel 4 órakor ért véget a rendkívül kedélyes mulatság, melynek szép sikeréért méltó elismerés illeti Dávid Jenő r. b. elnökkel élén, az egész rendező bizottságot. Ez estélyre alkalomadtán még visszatérünk.

— **Matinét** rendez a Kosuth-szobor javára a kézdívásárhelyi tanuló ifjuság folyó hó 25-én, Lajosnapján, az uniókerti szinkörben. Az előkészületek már javában folynak. A műsor érdekesnek ígérkezik. Lesz ének- és zeneci előadás az ifjusági ének- és zenekar által, melyet Rácz János énekvezér szervezett és vezet; továbbá melodrama, melynek előadói: zongorán: Kőllönte Katinka, ezimbalmon: Pap Adolf, hegedűn: István János, szavalja: Szabó Dezső; ünnepi beszédet: ifj. Zsigmond György, IV-ed éves tanárjelölt, egy széptehetségű ifju fog mondani s Pál Anna és Medvics Lajos szavallatokkal fognak közreműködni. Szóval az ifjuság e mozgalma kiváló sikerünek ígérkezik s ezért szívesen hívjuk föl a czél iránti tekintetből is a közönség figyelmét e matinéra.

— **Crispi meghalt.** Olaszországnak a legutóbbi évtizedekben egyik legkimagaslóbb államférfia: Crispi, volt miniszterelnök, kinek a harmas szövetség fenntartásában is jelentékeny része volt, aug. 11-én este, kétheti haldoklás után, meghalt. Magyarország egy jó barátját veszítette el az elhunytban, kinek elvesztése Olaszországban általános gyászt idézett elő. Az egész olasz nemzet részvétele kísérté sírjába a jeles államférfiut.

— **Felvételek a sepsiszentgyörgyi áll. tanítónő képzőbe.** Az igazgató tanács következő felterjesztést intézte a közoktatási miniszterhez a sepsiszentgyörgyi áll. tanítónő képzőbe felvételre vonatkozólag: I. Föltétlenül felveendőek az I. osztályba: Avéd Veronika, Bedő Kata, Benke Ilona, Benedek Irén, Bodor Aranka, Borbáth Ilona, Czecz Margit, Danes Matild, Darkó Ilona, Fejér Katalin, Gaal Irma, Gyulai Gizella, Jakab Berta, Kelemen Ilona, Király Zsuzsika, Kupán Irén, Márton Berta, Molnár Kata, Nagy Margit, Pál Anna, Pál Matild, Pozsonyi Paula, Rácz Jolán, Remenyik Emma, Szász Margit, Szabó Ilona, Szentiványi Piroška, Szabó Irma, és Sztitás Piroška. Ezek közül az internátusba, segély díjjal leendő felvételre hozattak javaslatba: Pál Anna ingyenes, Molnár Kata (230 kor, segély díjjal), Fehér Kata (200 kor.) Rácz Jolán (200 kor.) Nagy Margit (150 kor.) Jakab Berta (150 kor.) Király Zsuzsika (150 kor.) Gyulai Gizella (100 kor.) Bitai Piroška (100 kor.) Márton Berta (100 kor.) Kelemen Ilona (100 kor.) Danes Matild (50 kor.) Szabó Irma (50 kor.) Szabó Ilona (50 kor.) Bedő Kata (50 kor.) Gaal Irma (50 kor. segély díjjal.)

II. A másodévre menő növendékek közül pedig bennlakást és segély díjat a következők növendékek fognak nyerni: László Agnes (ingyenes), Auer Lujza (230 kor., segélydíjas), Boga Janka (150 kor.), Vaska Vilma (100 kor.), Bara Zsuzsa (100 kor.), Bodor Anna (100 kor.), Demeter Matild (100 kor.), Mihályfalvi Mária (100 kor.), Kovács Irma (100 kor.), Barabás Emma (100 kor.), Barabás Teréz (100 kor.) Vákár Blanka (100 kor.), Biró Mariska (50 kor.), Szabó Matild (50 kor.), Blaha Irma (50 kor.), Kiss Róza (50 kor.), Szabó Irén (50 kor.), Kristó Juliska (50 kor.) és Özs Anna (50 kor. segélydíjjal)

III. Föltétlenül vagy is a megállapított sorrendben csak azon esetre vendők fel, ha az előbbi pontokban felsoroltak közül egyik vagy másik kimaradna: Pánczél Erzsébet, Szabó Ilona, Szöllősi Erzsébet, Nemes Ilona, Eltes Emma, Pelger Ilona, Gáspár, Róza, Imreh Matild, Bodor Erzsébet, Jánosó Irén, Sebők Irma és Derzsi Gizella.

— **Érdekes emlékek.** Közép-Ajta községben a régi roskatag, templom alapos helyreállítását végzik. A régi épületrészek lebontása alkalmával számos régi góthikus kőfaragvány került felszínre, a melyek egy középkori kápolna maradványait képezik. Kővér András ev. ref. lelkész, esperes a ki a községnek új iskolát és egyházának papi lakot teremtett s most a híveknek épülésére új diszes istenházat emel, a leg gondosabban őrzi meg a műtörténelmi becses biró részleteket, a melyek a Székely Nemzeti Múzeum őrizetére lesznek érdemesek.

KÖZGAZDASÁG.

Haltenyésztés.

III.

A többi tógazdaságok eredményei jóval ez alatt a szám alatt maradnak, meg kell azonban jegyeznünk, hogy a 4—12. fsz. alatt felsorolt esetekben a számok tisztán a pontyra vonatkoznak, a mellékhalak, — köztük a süllő, figyelemében vételenélkül. A mellékhalak mennyisége legalább 10%-ra tehető: az eredmény valójában tehát kedvezőbb.

A tényleges tiszta jövedelmet kimutatni a felhozott esetekben sajnos már nincsen módunkban ez az üzleti része a dolognak, a melyhez könnyen érthető okokból már bajosabb a hozzáférhetőség. Átlagos tájékoztatáson azonban nyerhetünk olyképp, hogy alapul vesszük az előrt hűstermés átlaga a kat. holdanként 90 kg. hasonló középtermék gyanánt a halhus értékét kgként 1 koronára tehetjük;

a befektetés amortizációjára s a kezelés költségére pedig kat. holdanként középértékben szintén 16 koronát számíthatunk (adataink 8—24 koronáról szólnak.) Ily módon 1 k. hold átlagos jövedelme 90 koronát volna amelyből levonva a 16 koronát, marad kat. holdanként átlagos tiszta jövedelemnek 74 korona.

Ennek a jövedelemnek méltányolásra fel kell azt is említenünk, hogy a szóban forgó halas gazdaságok céljaira felhasznált területek a szokásos gazdasági értelemmel véve mind nagyon silányak, olyanok a melyeket egyébként alig lehet értékesíteni, amelyeket tehát a gazdaság nagyon könnyen nélkülöz: rossz levegők, vizonyos rétek vízállások stb.

Hogy az ezen területeken elért jövedelmek mindenhol kielégítik a várakozásokat, legmeggyőzőbben igazolja az, hogy a mint a kimutatásunkból ki-vehető, a vizt területet ott a hol csak lehetséges volt, mindenhol fokozatosan nagyították.

Végül még a tógazdaságok berendezésére vonatkozólag azt említjük fel, hogy azok nagyjából a már jobban ismert réntöntözések munkálatával azonosak. A terület vízzel való ellátásának, lecsapolhatóságának biztosítása a legfőbb dolog; a részletmunkák esatornák, töltések s zsilipek építéséből állanak. A berendezések költsége is körülbelül olyan határok között mozog mint az öntözéseké, vagyis kat. holdanként 40—400 korona között.

A halászat értékesítésének érdekes tanulságos példáját látjuk a Szabadka város birtokában levő

„Palicsi” tónál is. 740 kat. holdnyi terjedelmű, a hal vadon termett benne, tulnyomóan silányabb fajtákban.

A tó okszerű üzemére 1898-ban kezdtek gondolni: a város rendelkezésére álló anyagi eszközök azonban csak azt engedték meg, hogy dunai s tiszai, tehát szintén vad, de mégis jobb fajta halivadékokat, legfőképp pontyot helyezzenek a tóba. 1900. tavaszán azonban már a temes-topolyai tógazdaságból hozattak nemes fajta gyorsan növő 20.000 drb. pontyivadékokat s azt becsattották a tóba; ugyanazon évben egy külön ivadékevelő telepet is létesítettek, a mely jövőben a tó behalásztására szolgáló anyagot lesz hivatva nevelni. A tó halászatának eredményét 1899-ben és 1900-ban a következő táblázat mutatja:

A „Palicsi” tó halászatának eredménye:

1899-ben kifogtak 3.400 kg. pontyot.

1900-ban „ 10.463 „ „

A jövedelem 5438 kor. 97 f.-rol javult, a mi legfőképp annak tulajdonítható, hogy 1900-ban 70 métermázsza pontyval fogtak ki többet, min 1899-ben ez a többlet a dunai s tiszai ivadék eredménye. Bizonyára még feltűnőbb lesz a javulás a jövő évi halászatnál, mikor már a temes-topolyai nemes fajta ivadékok is piacra vihető nagyságot ér el s így azt is ki fogják használni.

(Folytatása következik.)

Felolós szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó lap tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

HIRDETÉSEK.

Háromszékvármegye Alispánjától.

Sz. 16661—1901.

Hirdetmény.

Háromszékvárm. igazoló választmánya a vármegyei legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagjainak 1902-ik évre érvényesül birandó névjegyzékét Sepsi-Szent-Györgyön a vármegye székháza főjegyzői irodájában f. év augusztus hó 21. és 22-ik napjain mindig d. e. 8—12 óráig tar-

tandó nyilvános ülésén fogja összeállítani.

Midőn ezt közhírré teszem felhívom mindazokat, kik az 1886. évi XXI. t.-ez. 26. §-a alapján adójuk kétszeres számítására igényt tartanak ezt az idézett t.-ez. 27. §-a értelmében az igazoló választmányánál jelentésük be.

Sepsi-Szent-György, 1901. évi augusztus hó 11 én.

Alispán helyett;

113. 1—1.

Vajna Miklós,
főjegyző.

A t. butorvevők
beesés figyelembe van szerkesztési ajánlani Kézdivásárhelyt az ev. ref. templommal átellenben nagy vászárteremben felhalmozott

butor raktáramat,
a hol állandóan raktáron vannak: szalon-, ebédlő- és hálószoba berendezések, ruha és étesszékények, szalon- és ebédlő asztalok, ágyak, mosdó és éjjeli szekrények; továbbá: magas, félmagas, hűtés és hőszigetelő dínyek, garnitúrák, matracok, fali és toaletti tükrök, nád, és préselt ültető hajlított székek, ablak carnisok, stb., melyeket mind honj gyárakból szereztünk be, azon helyzetben vagyok, hogy azokat olcsó árak mellett a legszöbb kivitelben árusíthatom el. Kiténő tiszteltettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.

Magyar szab. találmány.

„IDEÁL”

A jelenkor legezelszerűbb és legezegánsabb

Gzipője.

14-0 69.)

Kapható: Fejér-Lukács fiainál Kézdi-Vásárhelyt.

Két fiu

jó családból való felvétetik; egyik nyomdász, a másik könyvkötő tanulónak Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában.

HIRDETÉSEK

olcsó áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél Kézdi-Vásárhelyt

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca